

Thíra

Élnek emberek, mégpedig az Égei-tenger Thírának is ismert szigetén, kik minden áldott nap, teendőik befejeztével, késő délután megmossák kezüket, izzadt arcukat, jobb ruhát öltenek, majd a hófehér házak közötti szűk, meredek, lépcsős utcákon elballagnak megszokott kerti asztalukhoz. A terített asztalok több száz méter magas, szakadékként lezuhanó mélység peremén állnak, keskeny, olykor aládúcolt teraszokon, hordónyi kerámiacserépekben őrzöngve virágzó növények társaságában. A félbetört gyűrű formájú sziget keleti peremén, ahonnan a szédítő magasból jó kilátás nyílik a gyűrű közepén ma is kénes gőzökkel bugyorgó kaldera-tóra, de főként nyugati irányba, a végtelenbe futó tengerre. Minden teraszhoz tartozik egy-egy puha tufába vájt pince, melyben helyi szőlőkből készült

nehéz, olajos borokat tartanak, melyek zsálya-, citrom-, narancs- és talán kaktuszvirág illatát zárják magukba. A pincérek minden érkezőnek kérés nélkül az asztalára tesznek füles kis üvegcancsókból, tán félliternyi borocskát. A megszokottság békessége mögött visszafogott izgalom vibrál, mintha valamilyen előadás kezdetére várnának.

Láthatjuk: különös hely ez a Thíra, nagyon is különös. Az idők kezdete óta tűzhányóképpént emelkedett ki a tengerből, és mivel szelídek és megbízhatónak mutatta magát, emberek telepedtek meg rajta. Hófehér márványból épületeket emeltek, falaikat freskókkal, padlatukat mozaikkal díszítették: bőségben, derűben, életimádatban élhettek, ezt bizonyítják időnként előbukkanó tárgyaik. Ám egyszer, immár jó ezer évekkkel ezelőtt, a Teremtő kifürkészhetetlen akaratából oly heves tevékenységbe kezdett, hogy szó szerint felrobbant: teste az ég kékjének magasságába szállt, pora hold-hónapokig elsötétítette az eget, a megnyíló tüzes torkába bezúduló tenger iszonyú szökőárral buggyant vissza. A rengés meg a szökőár letarolta a környező szigeteket is, nagyon távoli, lapos partokon mosott el mindent. A ma fellelhető félbetört gyűrű szakadékos pereme a kráter oldalfalára visszahullt hamu és láva.

A most élő thíriak mindezt tudják. Időnként faragott márványkövek, cserép- és mozaikdarabok kerülnek elő a hamuréteg alól, megcsodálják, megbecsülik, megőrzik őket, bepillantanak a múlt mélyseges mélységeibe. Méltósággal járnak-kelnek szülőföldjükön, mert tudják, talpuk alatt nemcsak egy hajdani civilizáció romjai, de őseik megkövesedett teste is fekszik. Barátságosak, türelmesek a zajongó idegenekkel, szeretnék, hogy legalább arra a rövid időre, amit a szigetükön töltenek, rátalálnának saját méltóságukra. Látják a krátertő állandó forró, kénes bugyorgását, érzékelik, hogy alattuk időnként megremeg a föld, olykor megrepednek házaik falai, tisztában vannak vele, hogy bármely pillanatban

megismétlődhet az a rettenetes erejű kitörés. Mindezekből következően ők még azt is tudják, hogy bármely pillanatban elpusztulhat akár a Föld is, felrobbanhat, megfagyhat, felperszelődhet, porrá omolhat az Űrben. Génjeik tudtukra adják, mennyire esendő, suhánásnyi, megismétel-

hetetlen az emberi élet, talán azt is, hogy csak átmeneti jelenség az élők nevezett világ.

Így hát minden áldott nap, a késő délutáni órában elballagnak valamelyik virágpompás teraszon lévő törzshelyükre. Ilyenkor a nap már csak néhány ujjnyival áll magasabban a tenger meghúzza horizont vonala fölött. Kortyolnak illatos borukból, és átadják magukat a látványnak: ahogy a tenger mindenféle kékjei és az izzó sugarak vörösei egymásba folynak, az emberi szem számára alig felfogható színvariációkat alkotnak, őrzöngve táncolnak a vizen és az égen. A napkorong, amint lassan zuhanva közelít a horizont felé, egyre nagyobb és nagyobb lesz, és a tenger párájába burkolózva egyre haloványabb: az őrzöngő színek lágyulnak, pasztelfinom, nehéz sóhajokká válnak, és egyszer csak megjelenik az aranyhíd, hosszan-hosszan-hosszan, a kráter lábáig futva. A dráma tetőpontján a napkorong alja megérinti a tengert. Ez az a pillanat, melyben valami, talán minden, visszavonhatatlanná válik. Elszállnak a hiú remények, elsüllyednek a vak hitek. Már csak hosszas, gyönyörű, de mégiscsak haldoklás következik: sötétül alant a befogadó víz, narancssá fakulnak a harsány bíborok, haldoklik az aranyhíd is, vékonyodik, rövidül, a krátertőben megjelenik a

fekete. S amint a napkorong utolsó, túsúrásnyi tűzpon-tocskája is elmerül a tenger mélyében, a teraszokon ülők hosszan figyelik a nevezetes pontot, mintha a helyét örök emlékül be akarnák vézni a fejükbe. Könny szökik a szemükbe, nagyot sóhajtanak, majd lassan oldódva a meghatottság bénaságából, tapsolni kezdenek. Nem vastag, dörgő, tüntető vastaps ez, amivel a szolgáló színészeket szokás jutalmazni – éppen hogy csak összeérnek az izzadt tenyerek, hangtalanul, ahogy imádkozáskor is. Megisszák maradék kis vörösborukat, egy biccentéssel elbúcsúznak szomszédaiktól, és csendesen beszélgetve hazamennek.

A napnyugta után hamar beálló alkonyban aztán lidérces fény-nyalábokon érkező árnyak jelennek meg a szigeten: mindenféle-fajta elnökök, diktátorok, párttitkárok, terroristák és öngyilkosjelölt platformvezetők; kékvérű koronás fők és a nép egyszerű fiaiból kiemelkedő tömeggyilkosok; bankárok, tőzsdeguruk, koszlott brókerek és globalista spekulánsok; hiénamosolyú besúgók, siblerék, főpolgármesterek; éneklők és táncolók, mentalisták, agysorvadásos lant-

művészek; televíziós gép-pofázók és mindközönséges celebek; homokosok, transzvesztiták, pornóasztárok, hatalmi ánuszkban melegedő szépirodalmárok; vicc-lap-szerkesztők, közvélemény-kutatók, hasbeszélők, csillagjósok; bérgyilkosok, bicskázók, állat- és kisebbségvédők ott tolonganak, lökdösődnek a szűk, meredek utcákon, hangoskodnak, ígéretnek, hitegetnek, fenyegetőznek, rángatóznak, riszálnak, vonyítanak; műfogsorukat csattogtatják és nemi szervüket mutogatják, számárcsődörrel üzekednek és falzett hangon áriatöredékeket énekelnek, kacarásznak, vért isznak, koraszülött csecsemőket fojtogatnak – teszik tehát a dolgukat, miket a világ minden ember lakta zugában tesznek, és követelik, hogy engedjék be őket a házakba, mert rajtuk múlik a világ sora – ám azok az emberek, akik minden áldott nap kiülnek a hamuval borított márványpaloták fölé, hogy különös virágok illatát rejtő boruk kortyolgatása közben ezredszer is megszemléljék, megkönyvezzék, majd megtapsolják a naplementét, sose nyitnak ajtót az efféle népség előtt.

CZIGÁNY GYÖRGY

Reggel sötétült el

*Reggel sötétült el szobánk, a kis
asztalodon a könyv kinyitva is.
Alvó betűk nem ébrednek soha,
s nincs szólótőkék indázó sora,
csak elásott csönd, síremlék fenyő,
kövek közt bujdosik: nem tör elő
pitypang, se fű és első tulipán.
Zöldmál üres és nem lellek Szadán
– hát merre is?! – kereslek mindenütt,
csal fenti rét, ahol kutyánk feküdt,
s ha déli tó szemvillanása szán,
kiválsz a strand nyüzsgéséből talán,
míg keresem az élő színhelyet,
hol nem jártam azóta, hogy veled.
Láger-lét zár be: hírek nélküli.
Ha fűzfádat gyöngéden fésüli
a szél, szemedre fúhatná hajad.
Amerre jártunk nem találtalak:
hangos nappalnak hozzánk nincs szava.
Örök világosság kél éjszaka,
fogynak bújócskánk útjai, napok.
Föltámadsz bennem, mikor meghalok.*